

Kadonneen maan laulut

KOSKEN KYLÄ

Kosken kylä ja kartano sijaitsevat **Pyhäjoen** (S. *Balsîr*) varrella keskisessä Minhiriathissa. Sodat, taudit, sateet tai kuivuus eivät ole sitä näivettäneet, vaikka muut lähikylät ovatkin nykyään kylminä. Kuninkaiden aikana kylässä maksoi veroa satakaksikymmentä perheenpäästä ja useampi jätti maksamatta; nyt lämpimien tilojen määrä on karvan verran alle kuusikymmentä joista kaksikymmentä itsellistä. Jos jokaisessa talossa asuu keskimäärin viisi henkeä, voidaan sanoa että joutoväki mukaan luettuna Lanthîrin kylän asukasluku 1600-luvun jälkipuoliskolla on noin kolmesataa.

Hallinnollisesti kylä on osa (jo lähes unohdettua) **Balsîrin kihlakuntaa**, mikä tarkoittaa että kaikki törkeät rikokset kuten miestapot on käsiteltävä kihlakunnankäräjillä Kuninkaalassa neljänkymmenen virstan päässä. Verotuksen kannalta kylä kuuluu Vähä-Satakuntaan. Satakunta on pohjalaisten käyttämä yksikkö, johon teoreettisesti kuuluu sadan taljan verran maata (12 000 eekkeriä eli tynnyrinalaa). Lanthîrin kartanon keräämät verot menevät paikalliselle torninherralle, **Vähävaaran Tankredille**. Tankred on Lanthîrin ja kahden muun suuremman kartanon isäntä, mutta häntä ei koskaan nähdä maillaan: Tankredin sijasta esivaltaa edustaa Koskenkylässä tilanhoitaja **Merrimac Erling** ja kylän asukkaiden keskuudestaan valitsema kylänvouti, joka viimeisten kuuden vuoden ajan on ollut Isengrim Madoc eli Vouti-Matti, kartanon talonpojista vaurain ja röyhkein.

Kylässä on kaksi keskusta: Alispää ja Ylispää. Alispää sijaitsee siellä missä kartanokin, jokilaaksossa, jossa pitävät majaansa kylän käsityöläiset, mylläri, seppä, leipuri, suutari ja kutojat. Ylispää on jokiahon ja pellot toisistaan erottavalla rinteellä, jossa paikallisen rakkerin **Tornin Fastredin** suuri tornitalo seisoo. Fastred on viidelläsadalla tynnyrinalallaan ylivoimaisesti kylän suurin itsellinen maanomistaja. Yhteensä viljellystä 1,872 eekkeristä Lanthîrin kartano omistaa kaksi kolmasosaa; niistä kartanon oman osuuden muodostaa 360 tynnyrinalaa peltoa, 28 eekkeriä viinitarhoja, 16 eekkeriä ahoa ja 3 eekkeriä laidunta. Loput on annettu vuokraviljelijöille, jotka joutuvat maaveron lisäksi suorittamaan kartanon hyväksi 117 päivää **taksvärkkiä** vuosittain.

Aikaisemmin kaikki kylän maat olivat yhteismaata, mutta 1100-luvulla voimaan tulleen **sarkajaon** jälkeen maat jaettiin pienempiin tiluksiin niin, että jokainen tila sai yhtäläisen määrän hedelmällisiä, välttäviä ja kivikkoisia sarkoja. Kaikki sarat kuuluvat johonkin kolmesta vuoroviljellystä pellostä, joista yksi kylvetään keväisin, toinen syksyisin ja kolmatta pidetään kesannolla. Syysviljan annetaan maata talven yli ja siitä saadaan ensimmäinen sato jo varhain keväällä. Kyntötyöt tehdään kaikki samaan aikaan talkoilla jahka kartanon maat on kynnetty. Kartanon tilalliset saavat tähän tarkoitukseen lainata kartanon härkiä, muut joutuvat käyttämään omiaan. Vilja- ja heinäpeltojen lisäksi kylällä on yhteismaa laiduntamista varten. Kaikki tilat ovat Arnorin perintölain mukaan jakamattomia. Tila siirtyy kokonaisuudessaan yleensä vanhimmalle pojalle tai tyttärelle; nuoremmilla on oikeus saada perinnöstä ”veljenosuutensa”.

Kylän maatalot ovat 20-50 jalkaa pitkiä hallitaloja. Yleensä vähintään ensimmäinen puolikerros on rakennettu kalkkikivistä, paremmissa taloissa kaikki seinät. Köyhät torpat ovat kivijalalle rakennettuja savitaloja. Rakennuspuu on kallista, kivi ja savi halpaa. Kattotiiliin on varaa vain kartanolla, tai sillä joka uskaltautuu saalistamaan niitä vanhoista *dúnadan*-raunioista. Olkikatto on

kuningas, vaikka ne ovatkin paloherkkiä, niissä pesii tuhattomasti lintuja, rottia ja syöpäläisiä ja niitä pitää uusia vuosittain. Kaikilla taloilla, kaikkein köyhimmilläänkin, on omat ryytimaansa. Rikkaimmissa taloissa, kuten Marachilla ja Fastredilla, on savupiippu, useimmilla pelkkä räppänä.

KARTANO

Kivinen kartanorakennus on tuuliviirin vuosiluvun perusteella rakennettu vuonna III 1436. Alkuperäinen *dúnedainin* rakentama Lanthîrin kartano on sijainnut kauempana virrasta itärinteellä nykyisen kyläkalmiston paikalla. Siitä on yhä näkyvissä nurmettunut kivijalka ja tallien suuret holvikaaret. Portin virkaa toimittaneet kaksi punagraniittista obeliskia on siirretty uuden kartanon pihalle; niiden haltiakielistä piirtokirjoitusta ei kukaan vain osaa lukea.

Kartanoon kuuluu kaksi korkein kiviaidoin ja kivisin talousrakennuksin erotettua puolen hehtaarin pihaa. Kiviaidan takana on joen puolella vielä varmemmaksi vakuudeksi vallihauta, enemmänkin estämässä eläimiä karkaamasta kuin vihollisia pääsemästä sisään. Keittiöt ja toinen kylän yhteisistä leivinuuneista (sen käytöstä kyläläisten on maksettava veroa kartanolle) sijaitsee suuressa talousrakennuksessa kartanon ja myllyn välissä. **Myllyjä** on koskessa peräti kolme kappaletta: Kaksi viljan jauhamiseen, kolmas vanutusmylly kankaanvalmistukseen. Mylläri on kartanon alustalainen, joka maksaa vuosittain tietyn rahasumman myllärinoikeudesta. Vastaavasti kaikkien kyläläisten on pakko jauhattaa viljansa mylläriellä, joka ottaa kymmenyksen päältä.

Talleissa säilytetään kartanon hevosia, härkiä, lemmiä, vaunuja ja työkaluja. Olkikattonen lammaskarsina on riittävän iso tuhannelle määkivälle. Kartanon takana on suuri omenapuutarha, yrttimaa sekä juustola, joka tuotto vuodessa on parisensataa lampaanmaitojuustoa. Niistä puolet menee torninherralle, loput kartanon omaan käyttöön ja myytäväksi. Itäisivulla on lukittuja aittoja veroviljojen säilyttämiseen. Kyyhkylakassa on parisensataa kyyhkyä, myytäväksi markkinoilla tai lähetettäväksi torninherran pitoihin. Kyyhkyjen lisäksi kartanolla kasvatetaan ruoaksi hanhia ja kanoja. Kartanonpihan edessä tien toisella puolella on hehtaarin viheriö jossa kylätanssien ja muiden hupien lisäksi pidetään pahantekijöitä jalkapuussa (mädät nauriit pitää tuoda itse).

Palkattua väkeä kartanolla on seuraavasti: 8 renkiä, tallimestari, 3 paimenta, kokki, karjakko, juustomestari, lypsypiika sekä kausityöläisiä tarpeen mukaan.

MINDON FASTRED

Kylän tärkeimmällä itsellisellä maanomistajalla, rakkeri **Fastredilla**, on viljelyksessä 500 tynnyrinalaa maata ja ahoja Kosken eteläpuolella. Niistä suurimman osan hän vuokrannut eteenpäin yhdeksälle torppareilleen. Hän on kylän ainoa todellinen aristokraatti ja tilanherran lisäksi ainoa, joka omistaa kirjoja. Fastredin kivitalossa on kahden kerroksen korkuinen tasakattoinen torni, jonka mukaan koko paikkaa kutsutaan myös Tornikukkulaksi. Fastredin on jo kuusikymmentävuotias, mutta hänen velvollisuutenaan on esiintyä herransa Tankredin hovissa kahdesti vuodessa ja järjestää miesväelle keihäsäksiisiä joka sunnuntai yhteismaalla. Yksi Fastredin maanvuokraajista on hänen entinen asetoverinsa ja alaisensa **Harding**, joka maksaa 50 tynnyrinalastaan nimellistä yhden pennin vuokraa.

Fastredilla ei ole elossa olevaa lähisukua. Kaksi serkkua kilpailee perinnöstä; toinen on Ylismäen Drogon palveluksessa ratsumiehenä. Toinen on taas umpivelkainen seikkailija. Cunigunda, Fastredin tyttärentytär ensimmäisestä avioliitosta on jalkavaimona torninherra Audarikilla. Vanhan rakkerin tilaa hoitaa hänen puolestaan kolme renkiä, kaksi piikaa ja taloudenhoitaja.

VEROT, MAKSUT JA VELVOLLISUUDET

Vapaat talonpojat

- *Maavero* 4s 1d – 6s, riippuen tilan koosta
- *Kalavero* 1s oikeudesta kalastaa joessa
- *Myllyvero* kymmenys jauhatettavasta viljasta

Lisäksi vaihtelevansuuruisia maksuja sillankäytöstä, leivinuuneista, laiduntamisesta ja polttopuun keräämisestä kartanon mailta.

Ei-vapaat talonpojat (edellisen lisäksi)

- *Talonvuokra* 8d
- *Taksvärkki* 117 päivää vuodessa (2½ päivää viikossa)
- *Perintövero* paras eläin tilanherralle, toiseksi paras voudille
- *Lupa poistua kylästä* kaksi hanhea tai salvokukkoa vuodessa
- *Munavero* 120 munaa vuodessa torninherran pöytään

KALENTERI

Narwain (Tammikuu)	Työkalujen kunnossapito, karitsojen ja kilien syntyminen	(-5) -5° C
Nínui (Helmikuu)	Kevätpeltojen kyntäminen, varhaisviljan kylvö	(-5) - 5° C
Erukyermä (Rukous Erulle) 12. <i>Nínui</i> : Kevään suurjuhla, maatalousvuoden alku.		
Gwaeron (Maaliskuu)	Pellavan kylväminen	0-10 ° C
Gwirth (Huhtikuu)	Heinän niitto, lampaiden keriminen, viininmaistaminen	5-15 ° C
Lothron (Toukokuu)	Kuokkiminen ja kitkeminen, varhaisrukiin korjuu	5-20° C
Lairemerendë (Hela) 10. <i>Lothron</i> : Pystytetään helavalkeita ja tanssitaan koko yö.		
Nóruí (Kesäkuu)	Ohran, kauran ja vehnän korjuu	10-25° C
Erulaitalë (Ylistys Erulle) <i>Loendë</i> , keskikesän päivä: Kokkoja poltetaan, pitoja pidetään.		
Cerveth (Heinäkuu)	Hedelmätarhojen, pellavan ja papujen sadonkorjuu	15-25° C
Urui (Elokuu)	Viljojen puinti, sänkipellon kulotus, olkien teko	20-30° C
Eruhantalë (Kiitos Erulle) Hedelmiä ja leipää annetaan Erulle.		
Ivanneth (Syyskuu)	Syyspeltojen kyntö ja kylvö, elukoiden teurastaminen	10-25° C
Airilaitalë (Pyhäinpäivä) 12. <i>Hithui</i> : Upponeen Númenorin muistopäivä.		
Narbeleth (Lokakuu)	Lihojen savustaminen ja suolaus, polttopuiden kerääminen	5-20° C
Hithui (Marraskuu)	Talon kunnossapito, kaskeaminen	0-15° C
Girithron (Talvikuu)	Talon kunnossapito, lehmien poikiminen	(-5) -5° C
Yestarë (Loppuvuodenpäivä) Uusi vuosi.		

KOSKEN KYLÄN ASUKKAITA

LANTHÎRIN KARTANO

Merrimac Erling, haarapartainen vanha ja ansioitunut tilanherra. Tilanherra edustaa torninherraansa ja tämän pehtooria hyvässä ja pahassa. Tilanherralla on palveluksessaan kaksi aseimestä, jotka saavat puuron ja yösijan kartanon pöydästä. Lanthîrin kartossa tilanherra saa vuosittain palkaksi perheelleen täyden ylöspidon, turkisvuorisen takin, hevosten kaurat sekä 20s 2d hopeassa (vuoden palkan arvo on siis noin 1200s eli 60 Gondorin kruunua). Tilanherran velvollisuus on paitsi pitää huolta kartanosta ja sen tuotosta, myös jakaa oikeutta ja kestitä torninherransa käskykirjeellä varustettuja sanantuojia ja vieraita. Erlingillä on kaksi tytärtä, jotka ovat molemmat naimisissa tahoillansa muissa kylissä. Uskollisen vaimonsa Ruusun lisäksi häntä auttavat notaari Thuroid ja kaksi piikaa.

Kylänvouti Isengrim Madoc eli Vouti-Matti on 70 tynnyrinalallaan kartanon vauraimpia tilallisia ja myöskin kylän paras metsämies, oivallinen äijä jallittamaan salametsästäjiä ja rosvoja. Apulaisinaan hänellä on aidanvartijat Harri Vanamo ja Ville Virma, molemmat paremmin tunnettu väkivaltaisuudestaan kuin älynlahjoistaan. Vouti valitaan tehtävänsä vuosittain kiitosjuhla *Eruhantalën* aikaan. Vouti on vastuussa työvelvoitteiden jakamisesta, kyntö-, kylvö- ja korjaustöiden ohjaamisesta, kirjanpidosta ja sakkujen keräämisestä. Vouti ei saa palkkaa, mutta on vapautettu taksvärkkitoista, saa päivittäisen ateriansa kartanosta ja on oikeutettu käyttämään korvauksetta kartanon vetojuhtia, laitumia ja työkaluja. Lisäksi pitää ottaa huomioon voutien ylimuistoinen ”välistäveto-oikeus”: Kukapa taitaisi paremmin käyttää herransa omaisuutta omaksi hyödykseen.

Kulli-Matti, Vouti-Matin veli Oswy Madoc eli Olli-Matti on paremmin tunnettu myös toisella liikanimellään ”Isojako”. Hän on tehnyt Caladirin väestökadon korjaamiseksi enemmän kuin yksikään muu mies kylässä: Parantumattomana naistenmiehenä voutin veli on ollut suhteissa useimpien kyläläisten vaimojen kanssa ja lykännyt lehtolapsiaan vähän joka pitäjään. Huhutaan myös ettei hän ole maksanut velkojaan viiteentoista vuoteen. Madocin suursuvulla on kuitenkin valtaa sekä kartanolla että käräjillä, joten häntä ei ole koskaan pantu maksamaan rästejään.

Marmadas Mylläri on kylän varakkain mies heti Tornin Fastredin jälkeen. Paha kyllä, myös kahdehdituin. Hänen vaimonsa Rinna on kylän lapsenpäästäjä ja kirottu kolmella jumalaisen kauniilla ja älykkäällä tyttärellä. Esikko, Pihla ja Mielikki Mylläri ovat kaikki vielä naimattomia. Laskelmat myötäjäisistä ovat aiheuttaneet painajaisia Myllärin perheessä jo pitkään.

Antti Seppä on kyläseppä, joka taitaa työkalut, viikatteet, keihäänkärjet ja kengittäminen. Hänen majansa sijaitsee sillanpielessä myllyä vastapäätä. Sepän pojat Kalle ja Nikki ovat kurittomia mutta väkivahvoja hampuuseja.

”**Vili**” **Leipuri** vuokraa vaimonsa Ruskan kanssa kartanolta 47 shillingillä vuodessa kylän yhteisiä leivinuuneja, joista toinen sijaitsee kartanon yhteydessä ja toinen Ylispäässä. Leipurinnalla on suuret silmät, pitkät ruskeat hiukset ja kevytkenkäinen luonne, ainakin jos kylän tietotoimistoon Selja-muoriin on uskomisen (tavattavissa Kolmen Konnan Krouvissa). Vilinkin pikkujalka on kuulemma usein pilkahtanut Sepän rouvan iloksi.

ALISPÄÄN TILAT

Alispäässä asuu Marachia lukuunottamatta kartanon alustalaisia, joista Madocin, Jyrämän, Kilttilän, Mielon, Melilän ja Raudun lautamiestilat ovat suurimmat. Raudut ja Mielot ovat keskenään

avioliittojen kautta sukua ja Madocien ikaikaisia vihollisia. Hyvässä muistissa on vielä Imlach Mielonpojan onnellinen ja pitkä hallituskausi kylänvoutina vuonna ”joskus ennen ruttoa ja sotia”.

Marachin tila, isäntänään lautamies Gorlim. 140 eekkeriä viljelysmaata, joista 70 vuokrattu edelleen kahdelle torpparille. Osso Bucca on lampuri ja hänen lapsensa palvelevat Gorlimia paimenina ja kehrääjinä. Talonpoika Fretwulfin eli Eetun-Hukan perhe taas huolehtii voin ja juuston tekemisestä. Marachin tila on Kosken toiseksi isoin. Sillä on tulonlähteenään peltojen lisäksi kaksi hevosta, satakunta lammasta ja kuusitoista sikaa.

Suutarin tila, jota asuttavat Otho ja Lotho Suutari sekä puolipäiväteurastaja Sika-Mikko perheineen, renkeineen ja piikoineen.

Belladonna ja **Unikko**, vanhan Kaspar Krouvarin tyttäret palvelevat asiakkaita kylän ainoassa laillisessa majatalossa, *Kolmen Konnan Krouvissa*. Krouvarin suku maksaa vuodessa peräti 300 shillinkiä yksinoikeudesta tarjota majoitusta ja väkijuomia. Belladonnalla on tummat silmät ja iso luomi poskessa, Unikko on tyttäristä sievempi ja siveämpi. Peseytymistä kuin ruttoa pelkäävällä Ukko Krouvarilla on rokonarpinen iho ja vanha sotavamma toisessa kädessä, mikä estää häntä laskemasta olutta (sanoo hän).

Andvaisin tila krouvia vastapäätä, isäntänään lautamies Amlach Andvais, vanha hiisisotien veteraani hänkin. Harjoittaa maanviljelyn ohella vaatimatonta vähittäiskauppaa. Andvaisin talon pahin kilpailija on naapuri Tommi Rauttu, joka on kaupanteon lisäksi tuomittu kolme kertaa luvattoman majatalon pitämisestä. Talon on myös tunnettu naimattomasta tyttärestään Mesikkä Andvaisista, joka ei ole kaunis, mutta todennäköisesti perii kaiken.

YLISPÄÄN TILAT

Kyläkalmiston eteläpuolella Ylispään rinteellä asuu lähinnä Tornin Fastredin torppareita ja vähäisempiä itsellisiä tilallisia, kuten köydenpunojat Tommi Keltamo ja vaimonsa Helmi. Värjärin tointa harjoitetaan yhteensä neljässä talossa. Nahkapeitturi-Mikon Iso Sali seisoo rinteiden alla kalmiston vieressä.

ULKOPUOLISET

Aniharva koskilainen jäisi vapaaehtoisesti asumaan kylän turvallisten rajojen ulkopuolelle. Peikot, rosvot ja rutto on hävittänyt kaikki lähitieneen pienemmät kylät, eikä erämaa tunne oikeutta. Poikkeuksia kuitenkin löytyy. Heidät on lueteltu alla.

Rajasteen tilan Ukko on pelätty erakko, armoitettu erämies ja karhunkaataja. Hänellä on iso talo ja 120 eekkeriä huhtakaskea metsässä reilun virstan päässä Pyhäjoen sillalta. Sepän ohella hän on ainoa joka asuu pysyvästi joen länsipuolella. Rajasteen Ukolla on tusina likaisenruskeaa ajokoiraa joiden haukunta kuuluu kylälle asti. Ukko ei juurikaan piittaa vieraista vaan viettää aikansa metsällä. Oikeudestaan hän maksaa vuosittain useamman kiihtelyksen oravannahkoja; maaveroja ei kukaan ole uskaltanut perimään. Ja sijaitseehan tila joka tapauksessa kylän ulkopuolella.

Sydenpolttajat asuvat kesät koijuissa kartanon metsissä, tuottaen hiiltä polttoaineeksi ja tervaa vientiin. Osa heistä pitää tukikohtanaan vanhaa Lapalievon tilaa kallionrinteessä, mutta taloa ei pidetä asuttuna talvisin.

Kanerva-muori on Marachin edesmenneen vaimon Kaunokin äiti, joka tuomittuaan tyttärensä uuden avioliiton muutti asumaan vanhaan torppaansa Hiidenvedelle. Hänen luonaan käydään harvoin huvikseen: Kanerva on tunnettu kansanparantaja, kuppari ja yrttien

tuntija. Vaikka muoria pidetään outona ja vaarallisena, hänen parannustaitojaan arvostetaan. Kylän nuoret tytöt ja rengit hakevat Kanervalta myös apua lemmpulmiin.

Vintturi-Ville on kylävelho ja kiertävä kattilanpaikkaaja. Vailla vakinaista asuinsijaa tämä pitkänhuiskea, ohuesta liehuparrastaan tunnettu veijari vaeltelee kesät avojaloin pitkin salomaita, talvisin taas asettuu johonkin taloon uuninpankollle. Vintturi katsoo kaivot, löytää kadonneet esineet ja tietää useimpien kyläläisten tarkoin varjellut salaisuudet.

Saukkomies on kylähullu, joka asuu erakkona kodassa kosken yläpuolella, Majavapadon liepeillä. Hän välttelee ihmisasutusta ja on muuten mykkä, mutta juttelee saukkojen kanssa. Ravinnokseen hän kai pyytää luvatta kalaa kartanon vesistä. Kylän ulkopuolella hänen hulluuttaan siedetään, jopa ymmärretään, joten yksikään vouti ei ole häntä koskaan asiasta ahdistanut.

RIKOS JA RANGAISTUS

(Otteita Lanthîrin voudin talvikäräjien pöytäkirjasta vuonna III 1660)

- Otho Suutari ja Antti Rauttu on tuomittu 6 pennin sakkoihin kieltäytyttyään antamasta lampaitaan kartanon karsinaan talven ajaksi.
- Vouti on ottanut haltuunsa ja myynyt kartanon maille karanneen puolivuotiaan tammavarsan. Saatu voitto on tilitetty kartanon kassaan. Isabel Selja, Hardingin tilalta, on tuomittu 1 ½ hopeapennin sakkoon vaadittuaan laittomasti eläintä takaisin itselleen.
- Paimen (oman ilmoituksen mukaan) Henri Sara pidätettiin kylän ulkopuolella irtolaisena asumisesta, hakattiin ja tuotiin tuomiolle. Hänet tuomittiin maksamaan sakkoa takautuvasti viiden vuoden ajalta viisi salvokukkoa. Lisäksi, koska hän on voudin nähden niskoitellut ja uhmannut esivaltaa, määrätään hänet myös jalkapuuhan kunnes vouti toisin päättää.
- Myllärin piika Aliisa on havaittu syylliseksi heinän varastamiseen kartanon ladosta. Esikko ja Ville Häkilä on molemmat havaittu syylliseksi herneiden ja nauriiden vohkimiseen kartanon pellostä. Kaikki edellämäinitut on tuomittu 6 pennin sakkoon.
- Milo Suuraho syytti käräjillä Marmadas Mylläriä siitä että jälkimmäinen oli laittomasti ulosmitannut häneltä kaksi vakkaa maltaita. Syytetä ei kyetty näyttämään toteen. Milo Suuraho tuomittiin maksamaan 6 penniä Marmadas Myllärielle solvauksesta.
- Henri Kaivolainen tuotiin käräjille koska hän ei ollut maksanut velkaansa (32 penniä) kaupanvahvistaja Bregor Nadhorille. Velka tuomittiin ulosmitattavaksi kokonaisuudessaan ja ynnä määrättiin neljä shillinkiä sakkoa lautamiesten kiroamisesta ja esivallan vastustamisesta.

Lisäksi käräjillä puitiin edellisvuona sattunutta tapausta, jossa neljä kylänmiestä oli ollut juomassa *Kolmen Konnan Krouvissa* kun kulkumies Tolppilan Roope oli käynyt ohi. Miehet olivat vaatineet Roopea paljastamaan itsensä ja kertomaan kuka tämä oli. Kun Roope oli kieltäytynyt, hänet oli lyöty kuoliaaksi viikatteella ja heinäseipäällä. Roopen leski Malva Tolppila vei asian kihlakunnankäräjille ja syytti vielä Kaspar Krouvaria miestappoon yllyttämisestä. Syytteet kaatuivat. Samana vuonna tapahtui myös että kirvein ja miekoin aseistautuneet varkaat ryöstivät seitsemän tilaa ja murhasivat nuoren leskivaimon Mielikki Metsäkansan tämän nukkuessa. Ryöväreitä ei saatu kiinni; epäillään heidän lymyilevän piilopirtissä Peijaskallioiden pohjoispuolella.